EŻAMIJIET ANNWALI TAL-LIĊEJ 2004

Taqsima ta’ L-Assessjar Edukattiv – Diviżjoni ta’ l-Edukazzjoni

L-EWWEL KLASSI **MALTI** **ĦIN: Sagħtejn**

Isem:____________________________________ Klassi:__________

Istruzzjonijiet lill-kandidati:

1. Wieġeb il-mistoqsijiet kollha kif mitlub.

2. Ortografija, punteġġjatura, sintassi, ideat u preżentazzjoni tajbin jgħinuk biex tikseb riżultati aħjar.

GĦALL-UŻU TAL-GĦALLIEMA

SKEMA GĦALL-MARKI

Mistoqsija	A	B	Ċ	D	E	F(i)	F(ii)	Ġ	TOTAL
Marki	8	22	6	7	7	10	20	20	100
Marki ta' l-istudent/a									

Kummenti

____

____

____

____

____

____

____

SILTA GĦALL-ISTĦARRIĠ

Aqra sewwa s-silta u wieġeb il-mistoqsijiet :

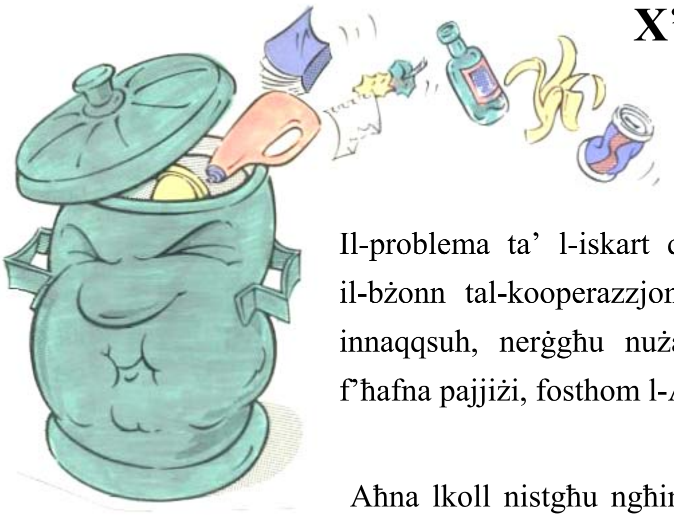

X'Se Nagħmlu Bl-Iskart?

Il-problema ta' l-iskart qiegħda tolqotna lkoll u għalhekk jinħass il-bżonn tal-kooperazzjoni ta' kulħadd. Hemm bżonn li l-iskart innaqqsuh, nerġgħu nużawh u nirriċiklawh. Dan il-proġett beda f'ħafna pajjiżi, fosthom l-Amerka, il-Kanada u l-Ingilterra. *(par. 1)*

Aħna lkoll nistgħu ngħinu biex innaqqsu l-iskart billi nixtru xorb fi fliexken tal-ħġieġ għax dawn ma jintremewx. Nistgħu nieħdu l-ħobż f'xi kaxxa minflok f'boroż tal-plastik. Nagħmlu tajjeb ukoll jekk nixtru oġġetti ta' kwalità tajba u nibżgħu għalihom ħalli jservuna aktar. *(par. 2)*

Nistgħu, iżda, nerġgħu nużaw l-iskart ukoll. Il-karti u l-pitazzi li għad fadlilhom spazju vojt jistgħu jintużaw bħala karti għar-*rough.* Il-*covers* tal-pitazzi, per eżempju, jistgħu jintrefgħu minn sena għal oħra. Nistgħu nużaw il-kartolini bħala *bookmarks* jew, jekk ikollna xi kartun, naraw humiex tajbin għal xi użu ieħor. *(par. 3)*

L-iskart jista' jiġi rriċiklat ukoll. Il-fliexken tal-ħġieġ jistgħu jerġgħu jittieħdu lil tal-ħanut. Nistgħu nibagħtu karti użati jew gazzetti lil xi fabbriki li jipproduċu karta riċiklata. Kotba li m'għandniex bżonnhom aktar jistgħu jingħataw lil xi librerija. Minn fdalijiet ta' l-ikel jista' jsir il-kompost. Fuq kollox, nistgħu nixtru prodotti riċiklati bħalma huma l-karti u l-kartolini. *(par.4)*

L-iskart fih ħafna riżorsi. Permezz tar-riċiklaġġ dawn ir-riżorsi jinġabru u jerġgħu jsiru prodotti tajbin għall-użu. Ir-riżorsi huma karti, ħġieġ, metall u plastik. Ikun ideali kieku nibdew nisseparaw l-iskart mid-djar tagħna. Dan jista' jsir billi niġbru għalihom ikel u weraq, karti, plastik, metall, ħġieġ trasparenti u ħġieġ ikkulurit. *(par. 5)*

L-iskart jista' jinħaraq ukoll biex jitnaqqas. Dan, iżda, jipproduċi gassijiet u sustanzi tossiċi. Hawn min jgħid li meta l-miżbla tal-Magħtab ma tesax skart aktar għandu jkollna miżbliet oħrajn, iżda din mhijiex is-soluzzjoni għax in-nies li joqogħdu qrib tal-miżbla jiġu affettwati minn sustanzi velenużi u minn irwejjaħ jintnu. Barra minn hekk jasal iż-żmien li miżbliet ġodda jimtlew ukoll. *(par. 6)*

(Addattament minn artiklu mħejji mill-*Fondazzjoni Natura - Sagħtar,* Mejju 2002)

A. FEHIM IT-TEST (8 marki)

1. Liema proġett beda diġà jitħaddem f'ħafna pajjiżi? *(par. 1)*

____

____ (2)

2. L-artiklu jsemmi li nagħmlu tajjeb jekk nużaw xi kaxxa, ngħidu aħna, minflok il-boroż tal-plastik. *(par. 2)* Għaliex? ____________________________

____ (1)

3. Semmi mezz wieħed kif tista' terġa' tuża l-iskart. *(par. 3)* ____________________

____ (1)

4. Semmi żewġ mezzi li ma għandhomx x'jaqsmu mal-karti biex turi kif l-iskart jista' jiġi rriċiklat. *(par. 4)* ____________________________

____ (2)

5. Xi jfisser riċiklaġġ? *(par. 5)* ____________________________

____ (1)

6. Għalkemm l-iskart jista' jinħaraq biex jitnaqqas, xorta waħda jista' jkun ta' ħsara. Għaliex? *(par. 6)* ____________________________

____ (1)

B. GĦARFIEN IL-LINGWA (22 marka)

(i) ANALIŻI TESTWALI

1. a) Mit-tieni paragrafu ikteb l-espressjoni li tfisser *nieħdu ħsiebhom.*___________ (1)

   b) Mill-ħames paragrafu liema hija l-espressjoni li tfisser *nifirduhom* ?_________ (1)

2. Mis-sitt paragrafu, ikteb il-kliem li juri min jiġi affettwat minn sustanzi velenużi u rwejjaħ jintnu. ____________________________ (1)

(ii) LESSIKU/VOKABULARJU

1. X'nistgħu ngħidu minflok *m'għandniex bżonnhom* tar-raba' paragrafu ?

____________________________ (1)

2. Mis-sitt paragrafu ikteb iż-żewġ aġġettivi li jfissru l-istess iżda huma miktubin differenti.

______________________ ______________________ (2)

(iii) **SINTASSI/SENTENZI**

1. Imla l-vojt b'dan il-kliem: (*minkejja, kull meta, b'danakollu*)

________________ nkun ħierġa jara x'jinqala', iżda _____________________ xorta jirnexxili mmur fejn irrid, ______________________ d-diffikultajiet. (3)

2. Agħżel il-kelma t-tajba biex timla l-vojt.

Mort _____________ (ma', għand) sħabi ċ-ċinema biex nara film. (1)

(iv) **GRAMMATIKA U MORFOLOĠIJA**

1. Qabbel il-kelma mal-kaxxa adattata billi timmarka (✓) (3)

KELMA	**PLURAL SĦIĦ**	**KOLLETTIV**	**PLURAL MIKSUR**
fliexken			
xorb			
miżbliet			

2. Agħmel sing taħt il-kelma li fiha l-vokali tal-leħen **i**.

a) l-iskart, l-ikel, l-impjant, l-interessi (1)

b) Agħmel sing taħt il-partiċella li hija differenti u għid għaliex.

bħal oħti, bħall-qattus, bħal tiegħek, bħal Paul. (1)

Għaliex ? ____ (1)

3. Sib l-aġġettiv li jaqbel man-nom u qiegħdu fit-tielet kolonna. (2)

NOM	**AĠĠETTIV**	**TWEĠIBA**
ħġieġ	imkissrin, imkisser	
ilbies	imqattgħa, imqatta'	

4. Imla l-vojt b'nom imnissel mill-kliem tal-ġenb. (4)

SENTENZA	**KELMA**
a. L- _____________ huwa meħtieġ għal saħħitna.	raqda
b. Huwa tal-_________________ li nħammġu l-ambjent.	staħa
ċ. Tisma' ħafna ________________ dwar il-miżbla tal-Magħtab.	gerger
d. Ħafna_______________attendew il-konferenza dwar ir-riċiklaġġ ta' l-iskart.	stedina

Ċ. L-ASPETT SIMBOLIKU FL-ISFOND LINGWISTIKU POPOLARI (6 marki)

QWIEL – (Alla / Tama u Sabar)

jaf meta, jistenna, għin ruħek

Fl-ispazju ikteb il-kelma mill-kaxxa biex tifforma l-qawl. Fisser il-qwiel.

1. Min ______________ jithenna.

   Tifsira ____

   ____

2. ____________________ biex Alla jgħinek.

   Tifsira ____

   ____

3. Xemx u xita Alla __________________________.

   Tifsira ____

   ____

D. ĦILIET FIL-MALTI KOMUNIKATTIV (7 marki)

Immaġina li l-karattri ta' l-istampa huma tnejn min-nies li taf. Ikteb madwar 50 kelma dwarhom.

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

____

E. TIFTIX – TRAWWIM KULTURALI – FOLKLOR (7 marki)

Ikteb madwar 50 kelma dwar **WIEĦED** minn dawn is-suġġetti.

1. Il-Wirt Arkitettoniku Malti	5. Il-Festi Maltin
2. Ir-Riti tal-Passaġġ	6. Is-Snajja' Popolari
3. Il-Poeżija Popolari	7. Il-Logħob Folkloristiku Malti
4. In-Narrattiva Popolari	

____

____

____

____

____

____

____

F. (i) LETTERATURA – POEŻIJA –NADRIET 1 (10 marki)

Imla skond kif mitlub.

a. *Tifħira Lil Malta* ta' Ġan Anton Vassallo hija poeżija ______________________ għax tfaħħar lil Malta. (1)

b. Fil-poeżija *Lil Ommi,* Rużar Briffa jitlob lil ommu ħafna affarijiet. Semmi waħda minnhom. _____________________ (1)

ċ. Fil-poeżija *L-Għasfur*, x'jixtieq li jkollu Ninu Cremona biex ikun bħall-għasfur? ____ (1)

d. Dun Karm, fejn ra l-bjuda filgħodu fil-poeżija *Bjuda* ? ___________________ (1)

e. X'tip ta' poeżija hija *Bjuda* ? ___________________________________ (1)

f. F'madwar ħames linji ikteb fi kliemek x'jgħid Dun Karm fil-poeżija *Bjuda*. (5)

____

____

____

____

____

F. (ii) LETTERATURA – PROŻA	(20 marka)

Fra Martin u Novelli Oħra ta' Ġużè Chetcuti

Fra Martin, Toninu, Il-Karus
Agħżel storja li l-iżjed laqtitek u għid għaliex f'mhux inqas minn 3 linji. (3)

Isem l-istorja - ______________________________________

____

____

____

Stejjer Minn Tarf Ir-Raħal ta' Ġorġ Borġ (3)

Agħti aġġettiv għal kull karattru fl-ewwel kolonna.

KARATTRI	AĠĠETTIV
Is-Sinjura Lwiża	
Mojra	
Ix-Xiħ Tal-Bastun	

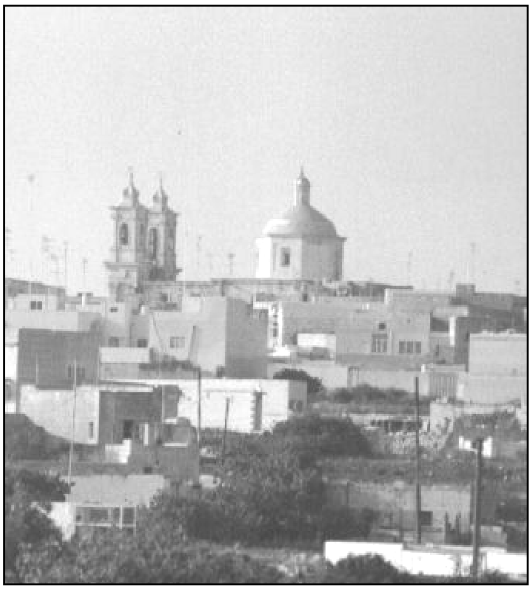

Stejjer tal-Linka – Sedqa

Qabbel l-istorja mat-tagħrif billi timmarka (✓). (4)

L-istorja	Tnejn u tnejn jagħmlu erbgħa. Hekk tibda l-istorja.	Kull filgħodu tingħad talba għall-bżonnijiet ta' tfal anqas ixxurtjati.	Toni u Ġorġ jitkellmu dwar logħba waqt li qed isir test.	L-awtur jiddejjaq imur l-iskola f'jum tar-Rebbiegħa.
L-iskola				
Paġna miktuba bl-idejn				
Oqogħdu kwieti				
Jason Grima				

Meta Jaqa' ċ-Ċpar ta' Trevor Żahra

Ikteb sentenza dwar kull wieħed minn dawn il-karattri. (10)

Helen	
John	
Marthese	
Pawlu	
Frankie	

Ġ. KOMPONIMENT (20 marka)

Ikteb madwar 150 kelma dwar **WIEĦED** minn dawn. (Ikteb fuq karta separata)

1. Ħbieb sinċieri u ħbieb ta' l-isem biss. Ikkummenta.
2. Ikteb fid-djarju tiegħek dwar ġurnata mill-vaganzi tas-Sajf.
3. Tgħidx x'gost ħadt dakinhar tal-festin tal-magħmudija tal-kuġin/a !
4. X'differenza rajt bejn l-iskola sekondarja u l-iskola primarja fejn kont tattendi s-sena l-oħra?
5. Iddeskrivi d-dar il-ġdida tal-villeġġjatura.